

Bouwkonstige wercken, begrepen in 8 boeken : waar van het derde en seste boek voortkomen met hare beschrijvinge en platen, als zijnde de voornaamste de bouwkonst rakende : aangaande de andere boeken, daar van vertoonen wy alleenigh hare platen ...

<https://hdl.handle.net/1874/42938>

VINCENT SCAMOZZI
BOUWKONSTIGE
WERCKEN,

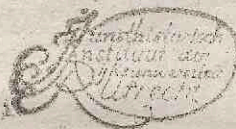
Begrepen in 8 Boeken;

Waar van het derde en seste Boek voortkomen met hare beschrijvinge en Platen, als zijnde de voornaamste de Bouwkonst rakende. Aangaande de andere Boeken, daar van vertoonen wy alleenigh hare Platen. Neffens de zelve in 't kort haren inhoudt, als genoegzaam zijnde tot verklaringe der selve.

AMSTERDAM;

By DANCKER DANCKERTSE, Kunst en Boekverkooper, in de Kalverstraat,
in de Dankbaarheid, ANNO 1661.

VOLGEN
VINCENT SCAMOZZI
BOUWKONSTIGE
PLAATEN,

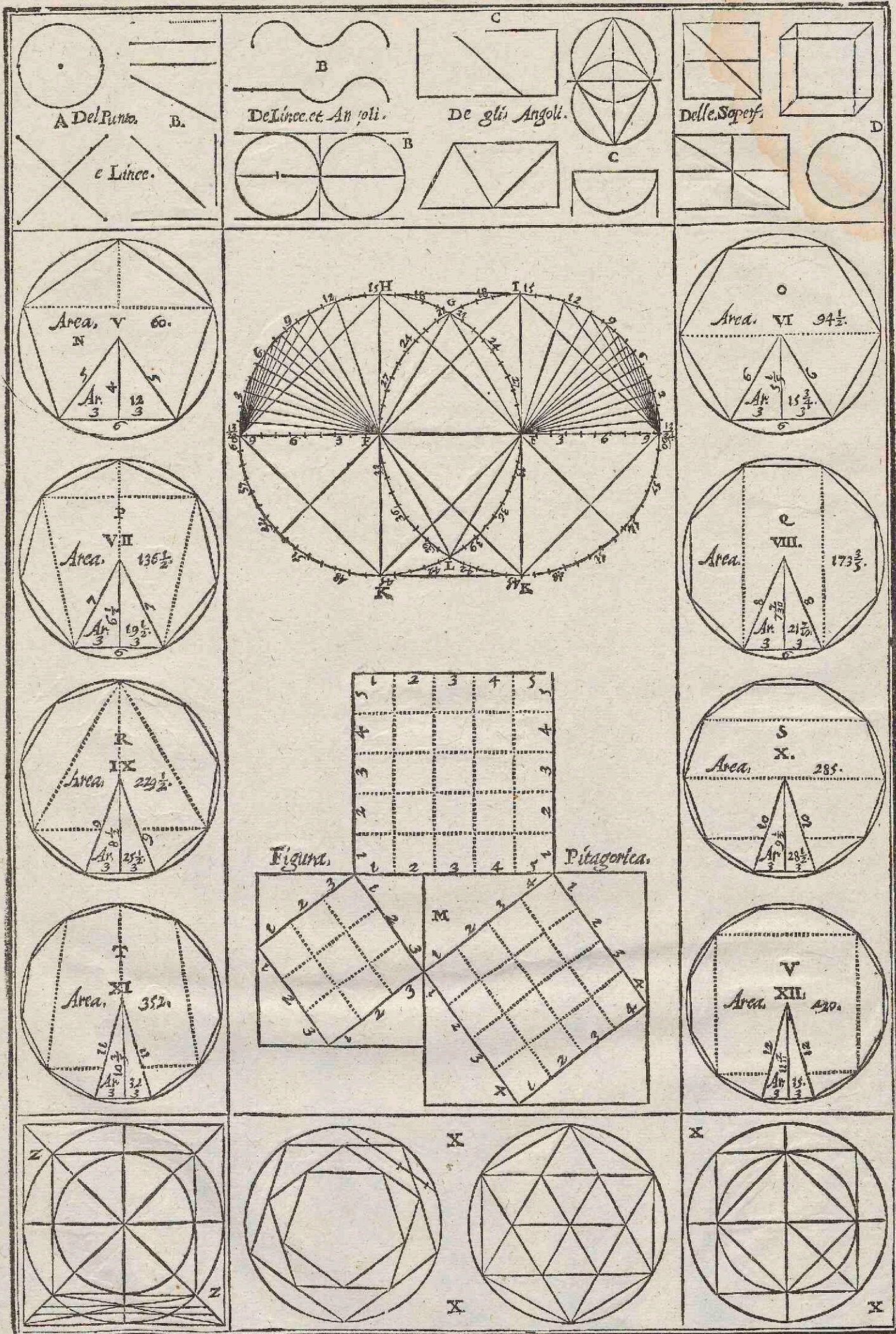
Van 't EERSTE en TWEEDE Boek;

Handelende van de

MEETKONST
EN
STEDEBOUWING.

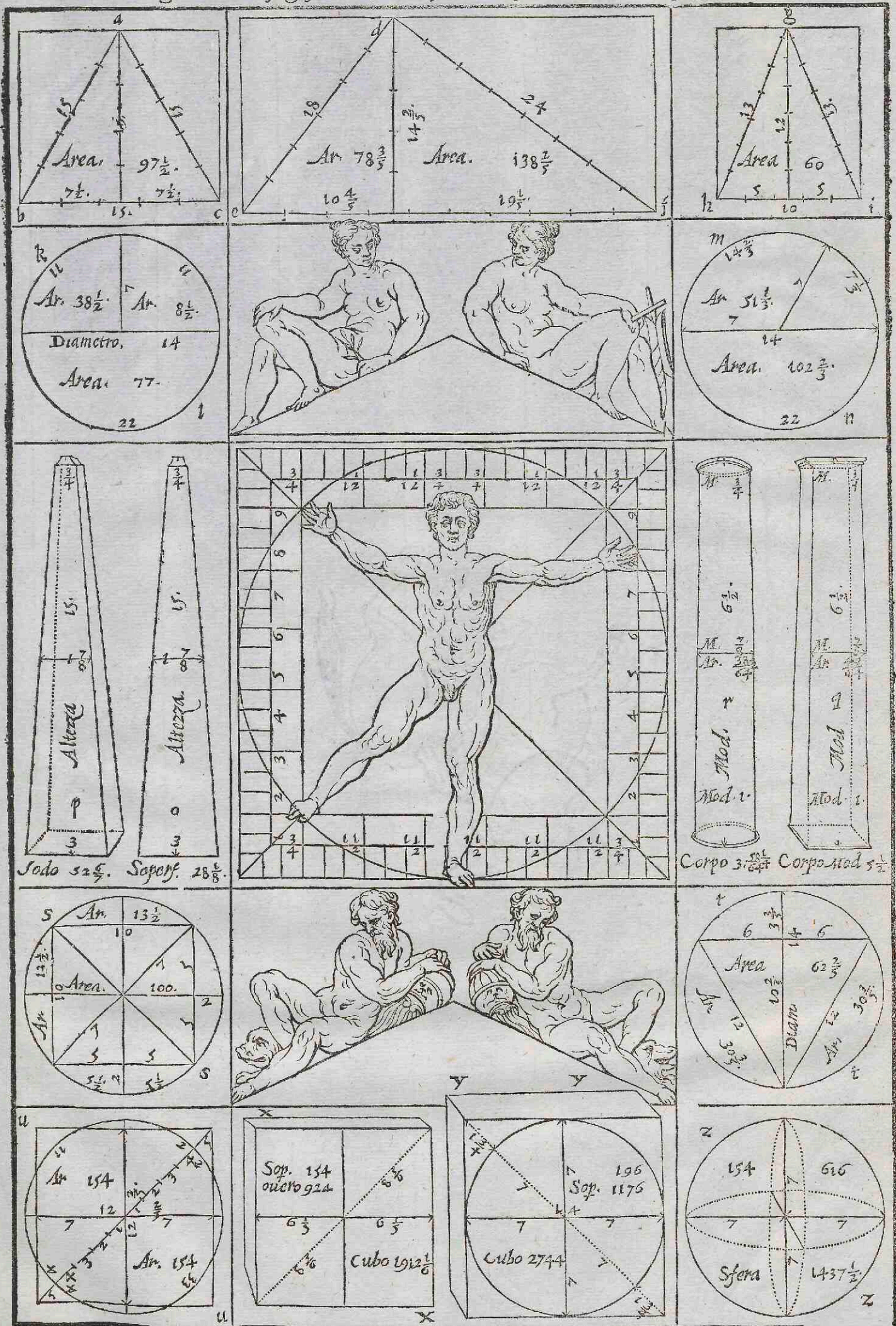
Deze Figuur vertoont eenige beginzelen, die tot de Figuren behooren; en hoe gemaakt worden de reguliere vlakten, of gronden, en gevonden worden de perpendicularare, of rechtstandige lijnen, en de inhouden der dryhoeken.

A. Het punt en circul, of kring. B. Gebogen of kromme lijn. C. Langwerpig vierkant. D. Superficie of vlakte, betekende een corpus. E. Twee rechthoekige lijnen. F.G.H.I.K.L. Twee ronde circuls, in welken beslooten zijn twee vierkanten. M. Rechthoekige driehoek, waar op, op ieder zijde, gemaakt wort een vierkant. N. Circul, waar in een vijfhoek vertoont wort; welkers halve diameter heeft 4 voeten, ieder zijde 6 voet. Om nu den inhoud van deze vijfhoek te weten, moet men de 4 of halve diameter halveeren tot 2, welke 2 gemultipliceert met de voorgenoemde 6, komt 12. Deze 12, also 't den inhoud is van 't vijfde deel van de geheele vijfhoek, moet de 12 met de 5 gemultipliceert werden, komt 60 voeten voor den geheelen inhoud. O.P.Q.R.S.T.V. Zijn mede ronde circuls, in welken men de 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12de hoek aanwijst; om hunner inhouden te vinden, gebruykt een en de zelve manier als vooren, uytgenomen hare halve diameters andere gedeeltjens verkrygen, na de grootte van hare zijde die het getal van 6 behouden. X. Ronde circuls hoe in haar de 4, 5 en 6 hoek beslooten wordt, en tot een kleender form kan gebracht worden. Z. hoe in een circul een vierhoek beslooten wort.

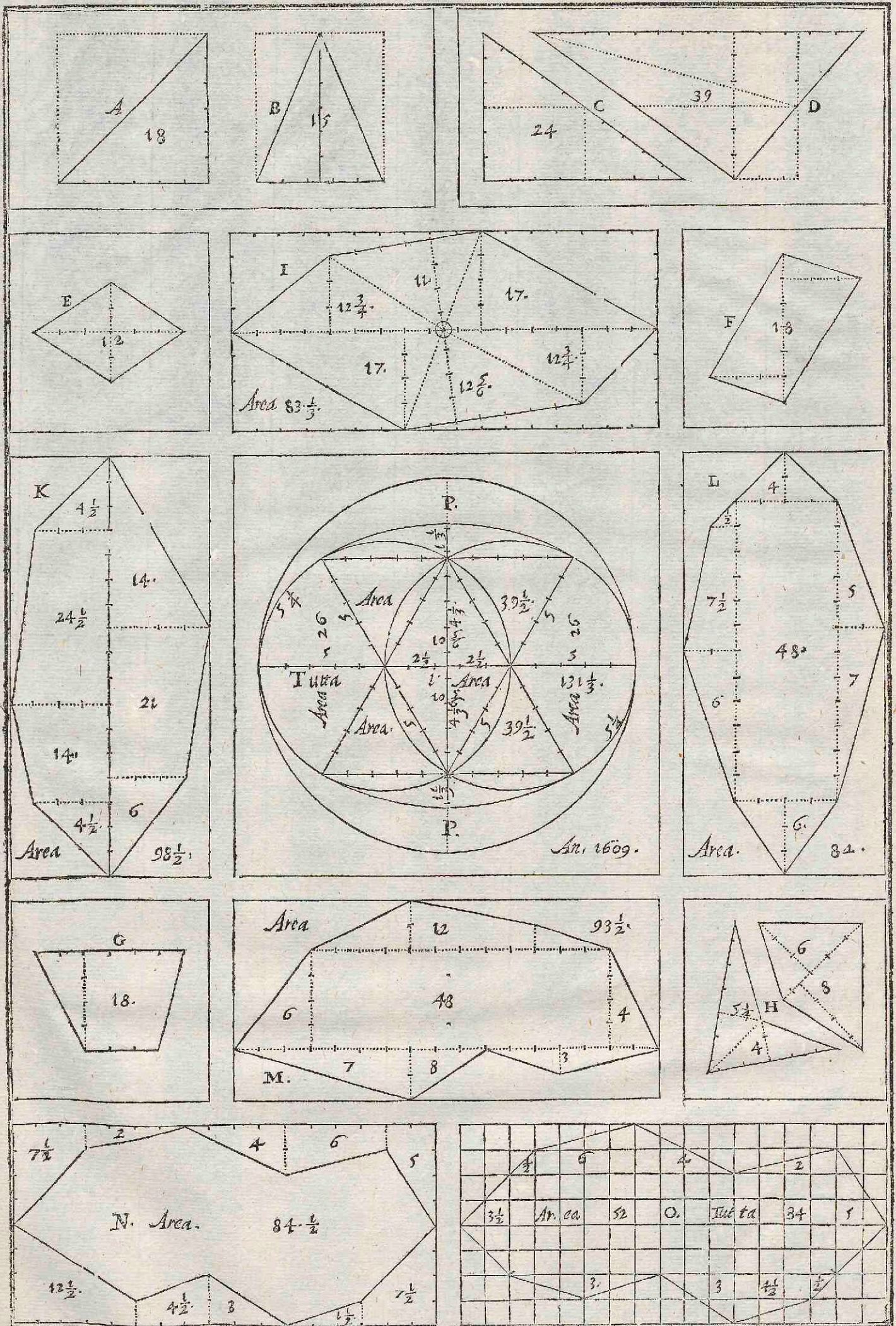

Deze Figuur verthoont de uytneementheit vande natuurlijke vormen, en proportien des menschelijken lichaams: en van de hoedanigheit der konstige vormen, en der selver verscheidenheit, en begrip.

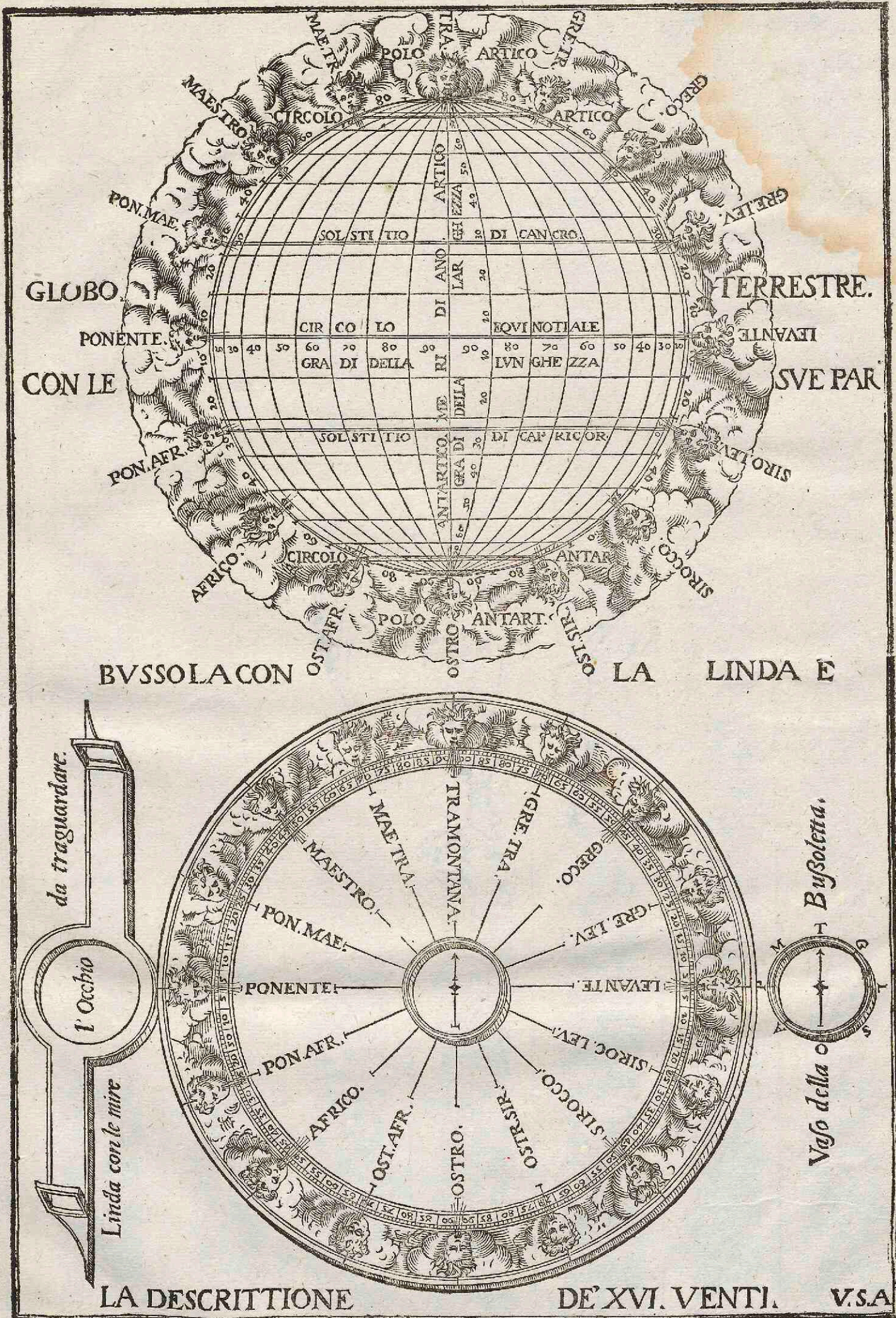
A.B.C. Een dryhoek, welkers inhoud gevonden wert als hier voor van de vijfhoek verhaalt is. D.E.F. Een dryhoek van een andere gestalte, welkers inhoud op een manier als vooren gevonden wort. G.H.I. Een andere dryhoek, wort mede haar inhoud als vooren aangewezen. K.L.M.N. Twee ronde Cirkels, om welkers inhoud te weten, stelt men 7 tegen 22, als de diameter in 7 gelijke deelen gedeelt is, heeft men altijd 22 deelen in haren omloop, deze 22 gemultipliceert met den halven diameter, komt te voorschijn den waren inhoud. O.P. De proportien der Pyramids, welkers lengte en breedte in de Figuur aangewezen wort. Q.R. De proportie der Colonne, welkers proportie in de Figuur wort aangewezen. S.T.V.X.T.Z. In welkers Figuren men de proportie van de Circuls aanwijft.

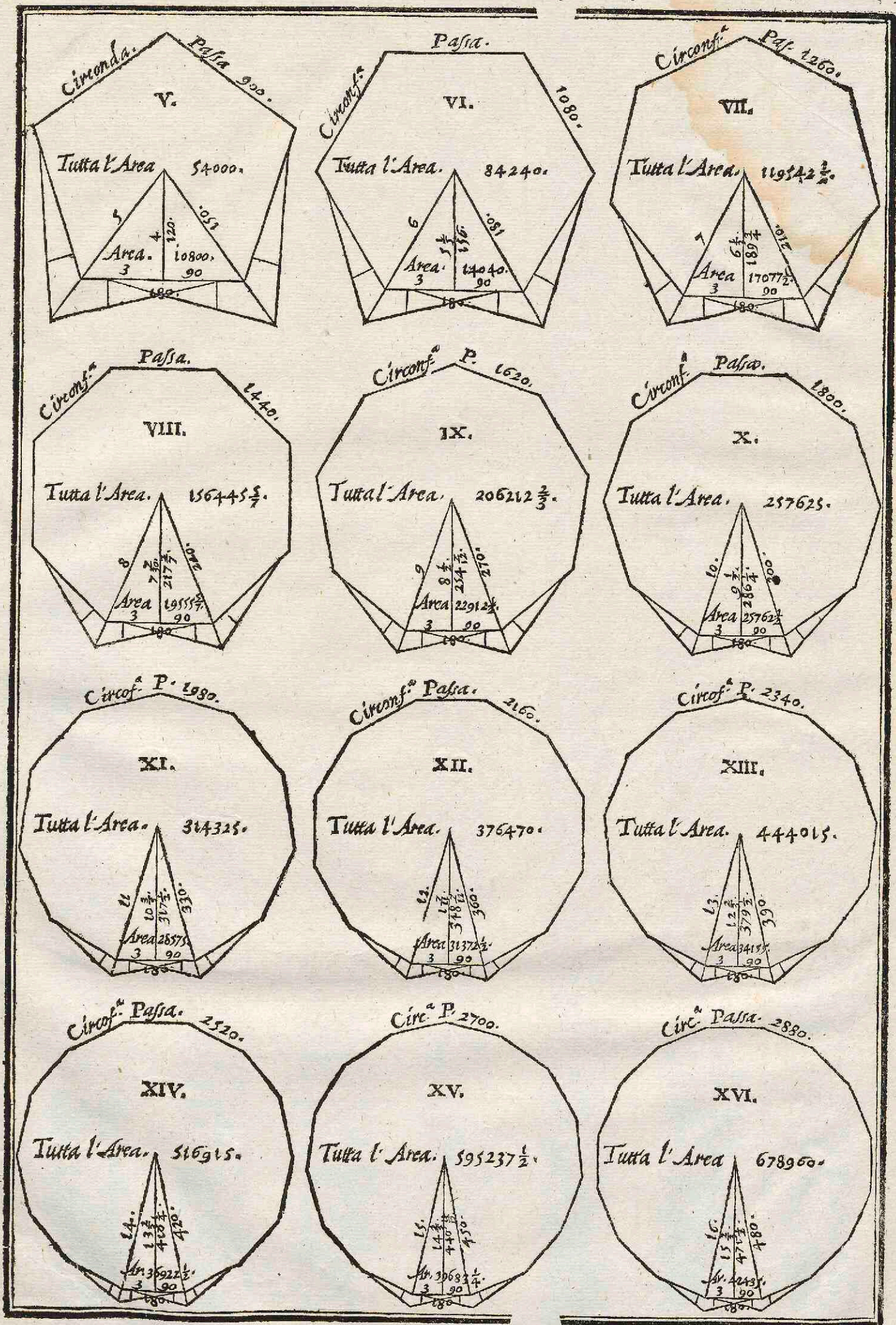
A. Een dryhoek. B. Een dryhoek betrokken in een lankwerpigh vierkant, welke dryhoek half zo groot is als 't gemelde vierkant. C. Een dryhoek welkers basis is 8 voer, de lijn rechthoekig op deze basis heeft 6 voer, om nu den inhoud hier van te weten, moet men de 6 halveren tot 3, met welke 3 de 8 gemultipliceert zijnde, bevint men de heele dryhoek haren inhoud te zijn 24 voeten. D. Een scherphoekige driehoek. E.F. Een ruytachtige, en schuyn-ruytachtige vierhoek. G.H. Zijn ongeschikte vierhoeken, welkers inhouden alle op de manier als voren gevonden worden. I.K. Een ongeschikte 6 en 7 hoek, om welkers inhoud te weten, neemt men de langste lijn, en latende uyt al de hoeken rechte lijnen valen, tot op de eerst-gemelde lijn, zo kan men op de manier als voren, haren inhoud vinden. L.M. Zijn ongeschikte vlakten of gronden, uyt welken men voor eerst het grootste vierhoek moet snijden, daar by voegende de kleine triangelen, welkers inhouden gevonden worden als voren. N.O. Een ongeschikt stuk Moras, om haar inhoud te vinden, zal men het belluyten in een lankwerpigh vierkant, welkers buytenste triangelen t'zamen gerekent, en die afgetrokken van de geheele inhoud des vierkants, blijft het overige getal tot de grootte van 't Moras. P. Wijft aan om uyt twee ronde Circuls een Ovaal te trekken.

1 Oost.	1 Leuante.	9 West.	9 Ponente.
2 Oostzuydoost.	2 Sirocco leuante.	10 Westnoordwest.	10 Ponente maest.
3 Zuydoost.	3 Sirocco.	11 Noordwest.	11 Maestro.
4 Zuydzuydoost.	4 Ostro sirocco.	12 Noordnoordwest.	12 Maestro tram.
5 Zuyd.	5 Ostro.	13 Noord.	13 Tramontana.
6 Zuydzuydwest.	6 Ostro libeccio.	14 Noordnoordoost.	14 Greco tramont.
7 Zuydwest.	7 Libeccio garb.	15 Noordoost.	15 Greco.
8 Westzuydwest.	8 Ponente libec.	16 Oostnoordoost.	16 Greco leuante.

In deze 12 vlakten of gronden wijft men vervolgens aan, van de vijfde hoek, tot de festhiende hoek toe, hoedanigh der selver inhouden gevonden worden, als mede hoe men de Bolwerken op hare Punten formeert, en dat generalijk: De besondere beschaffing vertoont in dry volgende Platen; alzoo die nu, gelijkze onzen Autheur heeft, niet meer in gebruyk zijn, hebben wy de zelve achtergelaten.